

Molenmensen: Herman Wubbolts uit Uithuizen

In dit nummer aandacht voor de secretaris van Het Gilde
Vrijwillige Molenaars in de Provincie Groningen.

Als ik bij de Windlust, gebouwd in 1818, in Zandeweer aankom, staat de deur van de molen wijd open. Via houten trappen kom ik boven op de stelling. Er staan twee mannen te praten. Eén van de mannen draait aan de lier om de molenkap in de wind te zetten. Er staat een straffe wind, te veel wind om te malen. Het is Herman Wubbolts (Groningen, 1949), een stoere man, donkerblauwe trui en zwarte muts op, blauwe ogen. Dit is 'm dus. Aan de bezoeker geeft hij uitleg over zijn werk op de molen. Bezoekers, vertelt hij me later, komen hier niet zo vaak. Maar uitleg geven over de molen en zijn molenbezigheden doet hij met plezier. Hoelang heeft hij iets met molens?

Nou, de liefde voor de molen kreeg hij niet van thuis uit mee. Vader Wubbolts houdt zich bezig met heel ander werk. Wel kijkt Herman als knaapje van 7 al met ontzag naar de Wilhelmina, de korenmolen in Noorderhoogebrug aan de rand van de stad Groningen waar hij woont, maar hij blijft er uit de buurt, want de molenaar is een kwaaië.

Op school heeft hij het niet zo naar zijn zin, vooral op de middelbare school niet. Herman is een buitenmens, en zodra het voorjaar wordt, wil hij er op uit. Hij haalt ongein uit en wordt van school verwijderd als 'niet geschikt voor het schoolleven'. Herman geeft ronduit toe dat hij toen geen makkelijke was. Op 17-jarige leeftijd gaat hij dan maar bij een oom in de scheepsbouw werken. Hij volgt een avondopleiding tot scheepstimmerman op de technische school, onder meer in Hoogezand. Het werk bevalt hem, maar de scheepsbouw bevindt zich in die tijd in een malaise en zijn oom gaat over op andere werkzaamheden. Zijn

liefde is varen, de zee op, weg van huis. Hij meldt zich aan bij de marine, wil als timmerman aan de slag bij de marine, maar kan marinier worden en tekent een contract voor zes jaar. Na die zes jaar kiest hij voor een vaste baan bij de marine. Daarnaast volgt hij nog een stuurmansopleiding op de zeevaartschool in zijn spaarzame vrije uren.

Hij leidt een enerverend leven, komt op allerlei plekken in de wereld onder andere in Zuid-Amerika, Afrika, Zuidoost-Azie, de Antillen en Albanië. Herman wordt uitgezonden als VN soldaat, heeft een functie bij de gouverneur op de Antillen, kortom hij maakt heel veel mee, leuke en heel vreselijke situaties.

Pensioen

Als Herman Wubbolts, intussen kapitein der mariniers, 54 is, mag hij met pensioen. Nu zou hij het liefst gaan varen op de zeesleepvaart en zijn vaarbevoegdheid weer ophalen, maar zijn vrouw is daar niet zo gelukkig mee. Veel te vaak en te lang van huis, dat ziet zij niet zitten. Ze hebben inmiddels drie kinderen en intussen ook kleinkinderen. Wat dan wel?

Hij heeft wel bezigheden, speelt accordeon en – heel bijzonder – ook op een kahadi-orgel. (ook wel 'straatpiano' genoemd en hoewel zeldzaam, nog steeds in gebruik op onder meer Curaçao) Maar daarmee vul je nog niet alle dagen van de week. Dan ziet zijn vrouw een programma op de televisie. Het gaat over molens

in Groningen, daar zijn molenaars nodig. Ze vraagt Herman of dat niks voor hem is.

Hij besluit te gaan kijken in Veenendaal waar je een opleiding kunt volgen tot molenaar.

Vanaf die tijd is de zaterdag voor Herman. Eind 1997 begonnen met de opleiding, slaagt hij in 2000 voor zijn examen.

Tijdens de opleiding doet hij veel ervaring op met malen. Hij leert hoe een molen functioneert, bestudeert de onderdelen van het mechanisme, weet uiteindelijk hoe je omgaat met molens op een verantwoorde manier. "De opleiding is veel doen en daarnaast veel theorie. Wat ik heel belangrijk vind, is weten waar je mee bezig bent, weten hoe het werkt, want veiligheid staat voorop." Uit zijn tijd van scheepstimmerman heeft hij nog een fascinatie met hout. Nou, in de molens hout genoeg, veel molens bestaan uit wel zestien soorten hout, voornamelijk grenen, erg geschikt voor de spil en de assen. "Het hele apparaat moet werken, moet soepel draaien en lopen," zegt hij, "dat doet me plezier, eigenlijk is het toch een groot stuk speelgoed," voegt hij er grinnikend aan toe. En serieus: "Ik luister ook graag naar de diverse geluiden van de molen. Dat vind ik mooi. En malen, een goed product afleveren, daar gaat het tenslotte om."

Molenaar van het Gilde

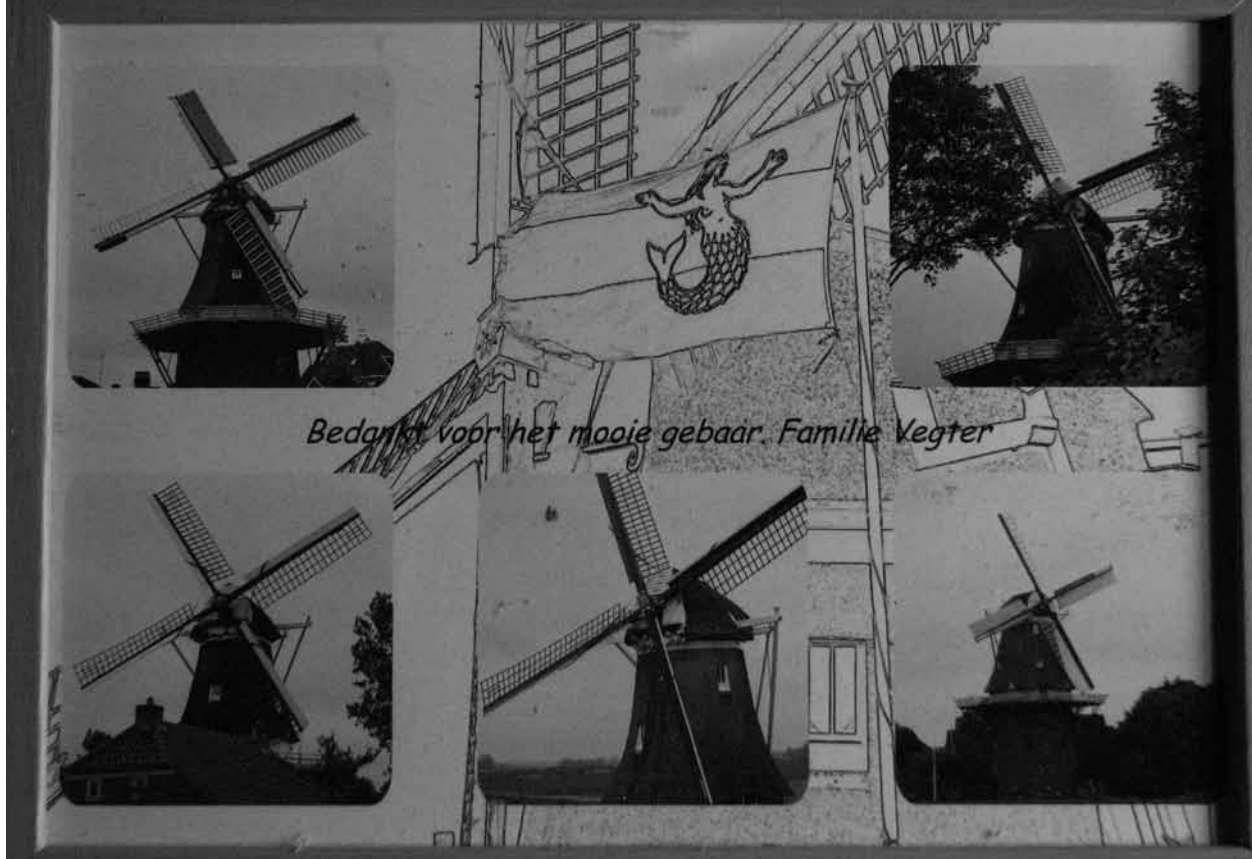
Vanaf het begin van de opleiding is hij lid van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. (GVM) De Oukopermolen tussen Utrecht en Amsterdam is de eerste molen die Herman ongeveer één jaar draaiende houdt. Na een periode uitgezonden te zijn, is hij weer terug in Nederland.

Er zijn drie molens die Herman intussen draaiend houdt. Vanaf 2003 is dat de Adam in Delfzijl, een museumkorenmolen (op zaterdagmiddag). Later komt daar Bovenrijge bij, een zaagmolentje in Ten Boer, overgenomen van molenaar Oosterhoff. Hier maalt hij kippenvoer van 'rommelpot': tarwe met kaf en stro, dat hij eerst uitzeeft. (Op zaterdagmorgen).

Op de Windlust in Zandweer, gemeente Eemsmond, hielp hij Piet van Dijken die wat lichamelijke klachten had. Hier maalt hij nu tarwe, geschikt voor het bereiden van pannenkoeken. (Op donderdagmiddag). Zakken tarwemeel krijgt hij van de graansilo in Uithuizen. Het gaat hem niet om de commercie. Het meel deelt hij gratis uit.

Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

Het GVM bestaat sinds 1972 en heeft nu ongeveer 2000 leden. Deze landelijke vereniging heeft provinciale afdelingen. Doel is de monumentale molens in Nederland te verzorgen en te laten draaien. Daartoe verzorgt het gilde de opleiding tot vrijwillig molenaar. Al bijna 1500 kandidaten hebben met succes examen gedaan.

FOTO'S HERMAN BINK

Elke vrijwillige molenaar is lid van het GVM en dat regelt ook de verzekering. Het Gilde verstrekt onder andere adviezen voor de biotoop aan eigenaarmolenaars. Verder verzorgt het Gilde vier keer per jaar het verenigingsblad 'De Gildebrief'.

Een paar jaar terug vraagt Sietse Pot aan Herman om in het afdelingsbestuur van het GVM plaats te nemen. Tegenwoordig is Wubbolts secretaris in dit bestuur. Wat zijn zo de bezigheden van dit bestuur?

Elk jaar organiseert het een algemene voor- en najaarsvergadering. Daarnaast vergaderen ze als het nodig is over allerlei molenaangelegenheden. Wat Herman betreft liefst zo praktisch mogelijk. Zijn taak is het verslaan van de vergaderingen en (vooral) van de examens, en coördineren: plekken op molens zoeken voor geslaagde kandidaten. Voorts houden ze zich er bezig met allerlei molenactiviteiten als exposities, fietstochten, ontvangst bezoekers, schoolklassen, onderhoud van de molen enzovoort.

Rouwstand

We krijgen het nog even over het gebruik van de rouwstand.*

Herman vindt dat je bij dit gebruik rekening moet houden met de plek en de functie van de molen. Staat de molen bijvoorbeeld ver buiten de bebouwde kom en komen er nauwelijks mensen langs dan maakt dat verschil met een molen die een functie heeft in de gemeenschap van een dorp of stad. Hij vindt zes weken in de rouwstand niet echt nodig. Het gebruik op zich,

daar is niets mis mee. Toen de begrafenisstoet van de heer Roozeboom, omgekomen bij een verkeersongeluk in Usquert, in Zandeweer voorbij de molen kwam, heeft hij uit respect de molenkap laten meedraaien met de stoet.

Het in de rouwstand zetten van de molen wordt vaak erg gewaardeerd door de familie van de overledene. Hij toont mij een fotolijst. Er staan vijf molens op in de rouwstand: De Liefde (Uithuizen), Eva (Usquert), Windlust (Zandeweer), Goliath (Eemshaven) en Grote Geert (Kantens), samen met een dankbetuiging van de familie Vegter: Bedankt voor het mooie gebaar. Dit na het overlijden van de vrouw van Piet Vegter, de technische man van de gemeente Eemshaven, betrokken bij het onderhoud van die vijf molens.

Drie molens draaiend houden is best pittig. Daarom is het een prettig vooruitzicht dat de Adam in Delfzijl aan het eind van dit jaar wordt overgenomen door Tjakke van der Veer, als die slaagt voor zijn opleiding tot vrijwillige molenaar.

Rijkdom

Gevraagd naar wensen voor de toekomst, zegt Herman Wubbolts: "Er zou meer besef mogen komen bij de politici over hun verantwoordelijkheid voor de geweldige rijkdom die we bezitten aan molens in Nederland. Daar moeten ze mee aan de gang. Actiever zijn met het goed onderhouden van de molens."

* naar aanleiding van het artikel van B.D. Poppen in de Zelfzwichter 2011-1 (blz. 15)